

Próbnny egzamin maturalny z języka polskiego – poziom rozszerzony

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Ryszard Handke w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

Ryszard Handke *Literacka genologia*

Szczegółowe ustalenia dotyczące sposobu oceniania.

Problem: literacka genologia, czyli odmiany i przekształcenia rodzajów i gatunków literackich.

Rozwiązanie przyjęte przez autora, czyli stanowisko i argumenty:

- tradycyjny podział na trzy rodzaje literackie nie jest dobrym narzędziem do grupowania i opisu utworów; lepszym sposobem jest wyodrębnienie w utworze przejawów „epickości”, „liryczności” i „dramatyczności” oraz ustalenie ich roli w budowaniu specyfiki tekstu,
- arystotelesowski podział literatury zachował się przez wieki, ale jego stosowanie nie zawsze było możliwe i efektywne, gatunki mieszane ujawniały jego ograniczoność,
- wraz z rozwojem literatury wykształciły się formy specyficzne, np. utwory epickie z rozbudowanymi dialogami i ograniczoną rolą narratora, utwory liryczne z narracją i udratyzowanymi scenami czy utwory dramatyczne z rozbudowanymi monologami narracyjnymi i lirycznymi.

W pracy powinno się znaleźć zarówno odtworzenie problemu, jak i jego interpretacja na przykład w kontekście historycznoliterackim – uczeń może przywołać epoki literackie, w których łamanie czystości rodzajowej zyskało wręcz ideową motywację (romantyczny bunt literatów).

Uczeń powinien zająć stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu i zilustrować je własnymi przykładami. Może je wybrać spośród lektur obowiązkowych (*Dziady część III* i *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza, *Sklepy cynamonowe* Brunona Schulza, *Ferdydurke* Gombrowicza), lektur dodatkowych (np. ballady romantyczne, powieści poetyckie, dramaty romantyczne), a także przywołać samodzielnie przeczytane utwory.

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych tekstów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

Jacek Kaczmarski *Na starej mapie krajobraz utopijny* i Wisława Szymborska *Utopia*

Szczegółowe ustalenia dotyczące sposobu oceniania.

W realizacji zadania istotne jest porównywanie (najlepiej równoległe) obu tekstów.

Jeśli zdający podejmuje się interpretacji najpierw pierwszego tekstu, to interpretując drugi tekst, powinien nawiązywać w swoim porównaniu do pierwszego tekstu.

Krótkie, dwu- czy trzyzdaniowe porównanie na końcu wypracowania jest niewystarczające.

- Oba wiersze połączone są motywem utopii.
- W obu wierszach rozważana jest możliwość osiągnięcia utopii i jej celowość.
- Przedmiotem opisu są utopijne krainy, poeci posłużyli się motywem krajobrazu, ale kreowanym różnymi środkami.
- W obu tekstach dyskutowany jest pozornie doskonały model porządku społeczno-politycznego.
- Interpretację obu utworów może pogłębić kontekst historyczny, literacki, kulturowy, filozoficzny.